



ATIF KUJUNDŽIĆ, KNJIŽ.

Babova dobra baština

(Odlomci iz Pogovora knjizi Sadika Šehića „Pisma i zapisi, nad očevom pismohranom“, Narodna i univerzitetska biblioteka Tuzla, 2001., 94 – 103)

01.

Na svom putu i u svome vijeku, Bošnjak Sadik Šehić obavio je puno dobrih bošnjačkih poslova za Bosnu i Bošnjake. Kao pjesnik, publicist, istraživač, kulturni poslenik i dobri čovjek. Ali, poslovima nema kraja. Kao što kraja i nema.

Šehić je razgrnuo pisanu ostavštinu svoga rahmetli Oca. Potom mnogo čega prisjetio se i sam. I sve je imalo miris, ukus i izgled Bosne. Književne Bosne kao najtrajnijeg vida opstajanja izvan živoga konteksta, a s njegovim duhovnim znakom i muhurom.

Naravno, za one koji sumnjaju, za sve koji uopće ne vjeruju, za one koji bi željeli Bosnu odricati, to je ona djelatnost za koju nezainteresirani, ili koju najmanje odobravaju i koju nikako ne vidjeti. Još jedanputa, kao i odavna, puno ranije, Sadik Šehić se ne osvrće. Gura i radi po svom. Bošnjački.

Šehić je čovjek tipično bošnjačke volje, nijeta i istrajnosti. Čovjek koji je shvatio: Njegove poslove na zadovoljavajući način može obaviti samo on sam. Bez posrednika. Lično.

No, prije Sadika Šehića, postoji Husein Šehić Ahmedov. Otac, babo i njegova, ne tek: ostavština, već njegova: dobra baština. A u njoj jedno vrijeme i cijeli jedan svijet: drage knjige, sopstvene priče i pjesme, razmišljanja, prijatelji i pisma prijatelja. Sjećanja, stare novine i časopisi. Prikazi i ogledi. Sjaj nade i Vjere. Bošnjački Dobri Duh.

I Gradačac, kao središte dunjaluka. I Bosne. Ljepote i smisla življenja. I Zmajevu zamisli o autonomnoj Bosni na raskršću svih interesa i putova svijeta. More bit, Husein-kapetan beg Gradašćević i znao i mogao uspostaviti prvi *distrikt* na Balkanu. Samo, da mu bliski Bošnjaci, nisu okrenuli leđa.

More bit, a more i ne bit.

A Sadik Šehić, radi ono što more.

06.

Sasvim u istom nivou, a okrenuto nama koji čitamo, sjajan primjer je Sadik Šehić Huseinov. Sve što donosi ova dobra i lijepa knjiga, moglo je ostati u nekom prašnjavom koferu ili sanduku, na nekoj zatvorenoj polici ili hrpi papira koji žuti i iz dana u dan sve trošnji osipa se slovo po

slovo. Ili vlaži, kisne i truhne daleko od ljudskih očiju i razuma, a u njemu gasne svjetlo duha i prisustva tih dobrih, tih plemenitih ljudi.

A radi se o tome da se to ne dogodi! Sve što su uradili Husein Šehić i prijatelji, i ini iz tog vremena i kruga, oduvijek, trebalo je imati samo ovaj smisao koji mu pregnuće Sadika Šehića daje. Sve to stvarano je, sva ta žrtva učinjena je za dolazeće oči. I, nikad nije kasno, osim ako je to nikad.

Na tom referencijalnom planu i nivou, Sadik Šehić Huseinov, pažljivo otpuhuje prašinu sa starih knjiga, listina i pisama iz korespondencije svoga rahmetli oca i njegovih mu prijatelja. On zarezuje olovku i ispisuje misao koja povezuje dan, večer i noć da bi osvanula kao jutro. Izdvaja pisma i tekstove, bilješke i prikaze. Dobrota i plemenitost su samorodne i dolaze od Njega, dakle: izdaleka, ali iste su ma gdje se našle. Baš kao sveprisutni Stvoritelj Svega.

Vezivno tkivo koje čini tekst Sadika Šehića mosti vrijeme i prostor. Sve spaja sjajem duha i neuništive nade: da Bosni i Bošnjacima dolaze bolji dani. Da vrijeme radi za njih. Da ih pamćenje o sebi i okruženju služi i drži. Da ih Vjera ne napušta. Da su se upravo tome ili Alija (Nametak, n.p.), Ahmed (Muradbegović n.p.), Murat (Šuvalić, n.p.), Hasan (Kikić, n. p.), Husein Šehić (n.p.)...

Tek zlo, od ovoga je svijeta i zato toliko smeta.

07.

Dakle, tamo gdje bi trebala

zapeti institucija, stručni tim, redakcija, podmetne se Bošnjak i obavi posao. Do naših očiju i srca dolazi ono što im je bilo nedostupno, a naša duša i pamet jasno poimaju sebe i svoj znak, svoje porijeklo. To što je bilo tek slutnja koja kola u našoj krvi, postaje bistra slika koja se zrcali u Šehićevom, Nametkovom, Muradbegovićevom, Šuvalićevom, Kikićevom... djelu.

Posao kojega se prihvatio Sadik Šehić Huseinov, u principu, donosi svima više nego li njemu. Ali, energija kojom zračči pregnuće njegovoga rahmetli oca i djelo ljudi kakvi su Alija Nametak, Ahmed Muradbegović, Murat Šuvalić, Hasan Kikić, Sadiku Šehiću omogućava tu vrstu ne-



Sadik Šehić, Pisma i zapisi (naslovna strana knjige)

sebičnosti. Nije to samo i tek-želja, da se afirmira nedovoljno poznat i priznat otac koji je imao i književne sklonosti i prijatelje, mada postoji ta vrsta duga i obaveze. Ili, da se afirmira sopstvena pojava naslanjanjem uz pomenute ličnosti. Tu vrstu bliskosti prije treba shvatiti kao pozitivan predznak odgovornom poslu kojega se Šehić kao vraćanja duga prihvatio u godinama svoje svekolike zrelosti. Da, kao amanteta koji i nama prosljeđuje jer isti i nas obavezuje.

U vremenima kakva jesu, treba shvatiti visoku svijest tog čovjeka i moralnost njegovoga čina, dragocjenost obavljenog posla.

08.

Šehićevo prisustvo u samom postupku predočavanja dostupne mu građe čini i građu prijemčivijom za čitatelja. Ovo, utoliko prije, što ista samo tangencijalno i po porijeklu ima veze s književnošću. Inkorporirana u Šehićevu misao i njegov stav o čovjeku, vremenu i knjizi, piscu i literarnoj činjenici, Bošnjaštvu—porađa esej kao formu koja u istoj mjeri uvažava opkoračeno vrijeme i trenutak sadašnjosti u kojem iskri budućnost. Postaje dio miljea i atmosfere književne i bošnjačke prošlosti iz koje dolazimo.

To znači, da je Šehić napravio knjigu čiji smislovi i značenja traju i produžavaju se na tako potreban nam način, jer i sam je čovjek od ovoga posla, vremena i svijeta. Ali, čovjek, koji je uvijek bio jači za to što je znao i što sada svojim izuzetnim aktivitetom i dobrohotnošću i nama nudi na uvid. Npr.: prvi put smo u prilici vidjeti cjelovit, Muradbegovićev tekst, kako ga je sam naslovio: "Ahmed Muradbegović kroz život i kritike—autobiografski zapis".

Osim svega, Šehićeva knjiga tretira ličnosti i djela koja zaslužuju našu i širu pa-

žnju. Šehić poslu prilazi sa stavom, da: *primjena strožijih mjerila u ocjeni kulturnog naslijeđa nije isto što i njegovo nijekanje. Ona, naprotiv, stvara za njega veće razumijevanje i što je danas od posebnog značenja—približava ga Europi.*

Prirodno, to ovoj knjizi uvećava vrijednost.

09.

Sadik Šehić i njegova knjiga opstaju i u ozračju jasne bošnjačke potrebe: Da svaki Bošnjak uspravi i razgrana poleglo stablo svoga pamćenja. Tako bi se stablo na stablo moglo nasloniti. Tako bi i Bosna mogla buknuti kao najljepša šuma na svijetu. A, Svijet bi imao šta vidjeti i morao bi reći: Pogledajte, kako se Bošnjak na Bošnjaka naslanja. Uporedba je održiva upravo zbog toga što su do sada tolika stabla isječena. Oborena na najbezobzirniji način. Npr. iznimno dragocjeni podaci o Muratu Šuvaliću, čovjeku i piscu o kojem se tako dugo šutilo.

Jer, rasla su sama...

Osim svega, upravo to je ono mjesto na kojem, u svjetskim razmjerama izvanrednu priliku imaju male i nepoznate kulture i književnosti, kao paradigmatičan fenomen za sliku čovječanstva, ili Njegovu Jednoću postojanja. Kao impuls za moralnu obnovu čovječanstva i čovječnosti. Po istom principu po kojem do nas dopiru glasovi iz ove knjige. Hoćemo li shvatiti tu kulturološki relevantnu šansu, na nama je.

Ne namjeravamo tvrditi da je to ova knjiga, ali se usuđujemo misliti, da i ona sluti klicu iz koje će izrasti biljka s čudom svojih cvjetova, ljepote i boja.

10.

Radi se i o tome da Bošnjaci moraju osvijetliti svaki djelić svoga bića, unutraš-

njosti i spoljašnjosti, prošlosti i sadašnjosti podjednako. I dokumentirati ga. Naime, tada će biti jasno vidljivo i kuda idu. Moći će zakoračiti bez straha od tako dugo prisutne i opake neizvjesnosti. Od ambisa propasti koji se dugo otvarao svuda oko njih. Potom, bošnjački je živjeti o svome trošku i za svoj san. Kao Hasan Kikić, npr.

Kao što čini Sadik Šehić. Kao što je činio njegov babo, rahmetli Husein. Kao njegovi ahbab, suvremenici.

Ova knjiga jeste i impuls i *svjetlo za daljinu*.

11.

Osim što nudi interesantne i do sada javnosti nedostupne podatke i dokumente o značajnim Bošnjacima i njihovome djelu, ova knjiga ostvarena u optici Sadi-ka Šehića odiše svježinom njegovoga živoga duha i značajnom energijom njegove ličnosti, njegovom jednostavnom i nepatvorenom ljubavlju za Bosnu, Bošnjake i Bosance, kulturu i stvaranje, njegovim nemalim ljudskim i publicističkim iskustvom. Potom, ova knjiga donosi i biobibliografske priloge kao dragocjenu infor-

maciju i podsjetnik o ljudima čiji život, sudbinu i djelo dotiče.

Plemenitost Šehićevoga nastojanja da se raspoloživa mu građa stavi u korice knjige i učini dostupnom širem krugu čitatelja, ona je vrsta benevolencije koja ne može biti nagrađena. U našem društvu, posebice, mada je upravo takvom društvu iznimno potrebna. Tako, Šehićev poduhvat opstaje kao vrijednost unutar onoga istog morfološko-fenomenolškog koda i duhovnog znaka, po kojem smo uprkos svemu a tek po Njegovoj Svemoćnoj Volji, opstali.

Jer, kad bi se stvari mogle svesti na čovjekovu volju, onda nas tu, oдавna, uopće, ne bi bilo.

Naravno, Sadik Šehić to zna i odatle crpi snagu kojom stvara i širi Dobrotu, a ignorira nevidavnost okruženja. On zna. I gleda svoga posla.

A u tome, kao da je sav nauk ovoga svijeta: Biti svoj i činiti Dobro, svemu uprkos.

*22. Ševval, 1421. h. g.
17. 01. 2001. godine*